

Slavenski dom

Štev. 67

V Ljubljani, 21. marca 1936

Leto 1.

Kraljevski namestniki in vlada za pomirjenje v državi

Velika politična amnestija

Belgrad, 21. marca. m. Zastopnik ministra za pravosodje g. Dragiša Cvetković je danes po seji plenuma senata sprejel v ministrski sobi senata domače časnikarje in jih obvestil, da so kraljevski namestniki v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. podpisali ukaz o pomilostitvi političnih krivcev potom najvišje milosti. Ukaz obsega skupaj 172 oseb, ki so bile z obsodbami pred raznimi sodišči obsojene po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Od tega števila se oprošča ostanek še izdržane kazni 99 obsojencem, znižuje se časovna kazen 65 obsojencem, 5 obsojencem pa se abolira kazen. Za tri obsojence pa je določena posamična amnestija.

Pomilostitev nadaljnjega vzdrževanja kazni ima za pogoji, da pomilostene osebe v roku 3 let od dneva tega ukaza ne izvrše nobenega kazniv

vega dejanja, zločina ali prestopa iz koristoljublja, ki se kaznujejo po predpisih kazenskega zakona ali kazenskega dela, ki se kaznujejo po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Ta akt najvišje milosti, izvršen na predlog kraljevske vlade, ima za cilj, da pripomore k pomirjenju prejšnjih zaostrenosti v naši državi.

Belgrad, 21. marca. m. Na današnjem 7. rednem plenarnem sestanku senata sta bili prečitani dve interpelaciji Tome Jalžabetića, od katerih je eno vložil na ministra za kmetijstvo o potrebi obveznega zavarovanja posevkov in vinogradov, prizadetih po toči. Interpelant je zahteval za svojo interpelacijo nujnost, ki jo je minister Svetozar Stanković sprejel. Istotako je nujnost sprejel tudi plenar senata. Nato pa je bila v načelu in posameznostih sprejeta prva konvencija, ki je bila na

današnjem dnevnem redu, in sicer konvencija o izvrševanju mednarodnega pravilnika za plovbeno policijo in o izvrševanju te policijske službe na onem delu Donave, ki tvori mejo med Jugoslavijo in Rumunijo.

Nato je predsedujoči dr. Krulj z ozirom na to da da finančnemu odboru možnost, da dokonča svoje delo, današnje sejo zaključil, prihodnjo pa napovedal za jutri ob 10, na kateri bo sprejeta še druga konvencija med našo državo in Rumunijo, ki je bila podpisana leta 1933 v Belgradu in s katero se urejuje vprašanje državljanstva in pristojnosti. Na jutrišnji seji bo prečitano tudi poročilo finančnega odbora senata, ki bo plenar senata obvestil, da je končal svoje delo ter o tem predložil svoje poročilo tako, da bo proračunska debata v senatu pričela v ponedeljek dopoldne.

Flandin proti sankcijam

Pariz, 21. marca. AA. Havas poroča: V svojem poročilu parlamentu je Flandin v vprašanju spora med Italijo in Abesinijo izjavil sledeče: »Povdaril sem že, kako sem se trudil in v koliko sem uspel, da bi obnovil mirovno fronto Štresa, ki mora biti sedaj uresničena, ko se bodo začela mirovna pogajanja, ki sem jih predlagal v Zenevi. Ta pogajanja bi morala privedi do skorajšnjega konca sovražnosti in sankcij.«

Uradni krogi so sinoči podčrtavali važnost te izjave in izjavili, da je treba konec sovražnosti in sankcij smatrati čisto za francoski predlog. Flandin ni vodil nobenih posebnih pogajanj v tej smeri z Grandijem v Londonu in se nato tudi ni sestajal z italijanskim veleposlanikom v Parizu. Ko je Flandin predlagal ono resolucijo v odboru osemnajstotice, se ni popeljal s italijanskim zastopnikom. Flandin je tudi včeraj postopal na isti način. Flandin meni, da bo imel več uspeha, če spontano stavi svoje predloge kot pa pozneje, če jih predhodno zavije v dolgotrajna pogajanja, ki navadno vso zadevo zapeljejo na stran pot. Če hoče Francija ohraniti svoje mednarodne obveze, potem mora na vsak način ohraniti svoje prijateljstvo z Italijo. Flandin hoče ustvariti tako razpoloženje, ki bi bilo ugodno za pogajanja.

Zadnja seja franc. parlamenta

Pariz, 21. marca. AA. Havas poroča: Zjutraj ob 3 je bila zaključena zadnja seja parlamenta, ki je bil izvoljen leta 1882. Na tej zadnji seji je parlament izglasoval gotovo število zakonskih predlogov, ki so bili na dnevnem redu. Prva seja novega parlamenta se bo vršila 1. junija. Zadnja seja je zaključil s daljšim govorom ministrski predsednik Sarraut, ki je izjavil, da je lahko vesel, da se je zadnja seja zaključila z lepo soglasnostjo po govoru zunanjega ministra Flandina, ki je zbral Francijo enotno okoli sebe.

Nato je Sarraut izjavil, da bo vlada vodila volitve lojalno in korektno in ne bo v nobeni smeri poskušala vplivati na njihov potek. Poslanci lahko povedo svojim volilcem, da v vsej dobi republike ni bilo tako težkih trenutkov, kakor smo jih pričeli v zadnjih štirih letih. Dopusite, da ob tej priliki izrazim željo, da bi nova skupščina bila prežeta s temi volilnimi mislimi: z ljubeznijo napram domovini, vdanosijo do republike in spoštovanjem parlamentarnih ustanov.

Washington pod vodo

Washington, 21. marca. AA. DNB. poroča: Sedanja poplava v USA je največja po letu 1889. Vsi mostovi, ki večje Washington z Virginijo ali z jugom, so ali poplavljeni ali pa so zaprti za promet, ker je nevarno, da se porušijo. Reka Potomac drvi s strašno hitrostjo in silo mimo Washingtona. Vsi hiše, ki so na obali te reke, so pod vodo in mnoge od njih se rušijo. Promet na reki je popolnoma nemogoč. Voda meče čolne in večje ladje ob sile mostov in stebra z seboj razbija. Predsednik Roosevelt je odložil svoj dopust do petka. Roosevelt je tudi objavil proglas na narod, da naj se ustvari pomožni fond, ki bi znašal 3 milijone dolarjev za tiste družine, ki so v 11 državah severnoameriške unije izgubile o prihlki te katastrofe celotno premoženje. Uradniki delajo noč in dan, da spravljajo na varno tajne akte in ostale važne dokumente iz vladnih palač, ki so v nevarnosti, da bodo poplavljeni.

Hauptmann bo usmrten

Newyork, 21. marca. AA. Iz Trentona poročajo, da je izvršitev smrtni kazni nad Hauptmannom določena na dan 31. marca ob 20. Prisostvovali bodo samo novinarji in uradne osebnosti. Med tem časom se bo guverner poskušal sestati s Condonom.

Barva podmornic

London, 21. marca. AA. Britanska admiralteta je izdala nekatere izpremembe in dopolnitve določeni določb o podmorniški službi v britanski mornarici. Te izpremembe in dopolnitve določajo med drugim tudi barve podmornic. Tiste podmornice, ki so namenjene predvsem službi na Atlantiku, imajo biti barvane zelenkasto sivo, v Sredozemskem morju modro, v Rdečem morju pa rdeče, da jih nasprotnik čim težje opazi.

Prijet defraudant

Maribor, 21. marca. Snoči je prišla mariborska policija v nekem mariborskem hotelu Franja Poturica iz Zagreba, ki ga zasleduje zagrebška policija zaradi poverbe zneska 17.000 din. Pri njem so našli še 15.000 din. Poturica se je seveda znašel pri grafu, od koder ga bodo najbrž odpeljali v Zagreb.

Uzemenska poročila

Bohinja, Bohinjsko jezero: +2 jasno, mirno, snega ni.
Kranjska gora-Rateče-Planica: -3, barometer stoji mirno, jasno, 10-20 cm sneja.
Vrščič-Krnica-Tamar: 20 cm sneja.
Vogel: -4, sončno, vzhodni veter, 5 cm prišča na trdi podlagi.
Zelenica: -1, jasno, mirno, 150-500 cm solnatega snega.
Mozirska koča na Golteh: -6, snega 80 cm, solnat, jasno in mirno.
Vel. Planina: -3, jasno, sončno, 90 cm solnatega snega.
Dom na Kravcu: -4, jasno, sončno, 100 cm zrnatega snega.
Kredarica: -5, na stari podlagi 35 cm novega suhega snega.
Staničeva koča: -6, jasno, sončno, zrnat snega.

Ustaje in upori v Hararju - Mohamedanci prehajajo k Italijanom

Abesinija postala plen nesloge

Gorahai, 21. marca. o. V pokrajini Hararju postaja notranji položaj vse bolj nevzdržen. Poročila zadnjih dni govore o velikih nasprotjih, ki so že od nekdaj bila v tem predelu Abesinije, ki je v verskem pogledu zelo mešan. Zadnje dni pa je prišlo do odkritega izražanja sovražstva proti vladajočim Amharcem, ki zapirajo in izkoriščajo vsa ostala plemena v Abesiniji. Veliko število muslimanov in poganskih domaćinov je pobegnilo iz svojih vasi in se javilo italijanskim predstavljam. Ti pripovedujejo, da je v Hararju vse gospodarsko življenje in vsa trgovina ohromela. Cesta, ki veže Diredauro s Hararjem in po kateri se je še pred nekaj meseci razvijal velikanski promet, je danes čisto zapuščen, kajti tolpe abesinskih ubežnikov plenijo vse, kar jim pride pod roke. Zato ni čudno, da prebivalstvo v tem predelu sprejema Italijane kot svoje osvoboditelje. Neguš si sicer zelo prizadeva, da bi dobil simpatije mohamedanskega prebivalstva in je zadnje čase naslovil nanj več proglasov, toda vse brez uspeha. Sovražstvo mohamedancev, ki ga podžigajo razumljivo tudi Italijani s

svojo propagando, je zadnje čase naraslo tako, da vlada povsod odkrito mnenje, da bo abesinska nadvlada nad tem predelom v najkrajšem času nehala.

Godžamski podkralj izpuščen

Addis Abeba, 21. marca. o. Dopisniki tujih listov poročajo, da je neguš vrnil svobodo rasu Hailu, bivšemu podkralju v Godžamu, ki je bil dalj časa zaprt. Ras Hailu je eden najvplivnejših članov abesinskega plemstva, zaradi tega ga misli cesar postaviti znova za godžamskega guvernerja. Takoj, ko je prišel iz ječe je ras Hailu imel več dolgih razgovorov z zastopniki sedanje abesinske vlade. To imenovanje rasa Hailu za guvernerja v Godžamu gre na rovaš uporov v tej pokrajini, ki jih meni abesinska vlada potlačiti na ta način, da imenuje prikljubljene dostojanstvenike za vladarja v tej pokrajini.

Prestolonaslednica na bojišču

Napoli, 21. marca. Pred nedavnim je z novo italijansko bolničarsko ladjo odplula v Asmaro so-

proga italijanskega prestolonaslednika Marija Jose. Visoka dama je dovršila več tečajev za bolniške sestre, predvsem za one, ki imajo posla s tropskimi boleznimi. Kot strežnica namerava ostati v eni izmed novih bolnišnic v Asmari.

London, 21. marca. o. Abesinski minister Wolde Marian je v spremstvu glasovitega francoskega profesorja Jezeca, nekakega napol uradnega zagovornika abesinskih interesov pri ZN prišel v London, da prisostvuje seji Sveta trinajstotice, ki bo odločila o usodi sankcij. Wolde Marian je poslal generalnemu tajniku ZN obvestilo, da je Abesinija sprejela povabilo ZN, naj preneha s sovražnostmi. V tem odgovoru povdarja abesinsko željo po miru in naglašuje, da italijanske čete kar naprej zapadajo abesinske pokrajine. Odločno zanika, da bi Abesinija iskala pogojev in prilik za ločen mir z Italijo. Abesinija ne zahteva pri mirovnih pogajanjih nič drugega, kakor da ji Zveza narodov s svojo moralno silo zajamči nedotakljivost njenega ozemlja.

Po londonskih določbah in mirovnih predlogih so Eden, Flandin, Van Zeeland poročali vladam

Krmarji Evrope govore

Pariz, 21. marca. V izjavi, ki jo je včeraj podal g. Flandin v poslanski zbornici, naglašuje uspehe, ki jih je v Londonu dosegla francoska delegacija. Izjava pravi, da je francoska delegacija skupaj za zastopniki Velike Britanije, Italije in Belgije dosegla sporazum o ukrepih za ohranitev miru v Evropi. Ta sporazum bo zavarovalo francosko-belgijsko vojaško sodelovanje. Te ukrepe bo morala Nemčija sprejeti, ker bo to pogoj za začetek o zavarovanju porenjskih meja.

Izjava zlasti povdarja, da da Velika Britanija, če bi se pogajanja z Nemčijo izjalovila, Franciji izrecna poročila o pomoči in o izvršitvi praktičnih ukrepov, ki utegnejo pripomoči k varnosti Francije in Belgije pred neizvannim napadom.

Dalje pravi izjava, da bosta francoski in britanski generalni štab v stalni zvezi. Tako se bo za primer, da Nemčija te predloge odkloni, ne samo ohranila veljavo lokarne pogodbe med štirimi veleilami, ki so ji ostale zveste, nego bodo to pogodbo celo nove določbe okrepile. Velika Britanija je bila po prejšnji pogodbi samo garantna država, zdaj bi pa postala neposredni podpisnik pogodbe, to se pravi, Velika Britanija bi se neposredno obvezala Franciji in Belgiji z določbami o vzajemni pomoči.

Flandin

V svojem govoru je Flandin poudaril zlasti važnost sistema kolektivne varnosti, ki ga je treba raztegniti na vso Zapadno in Srednjo Evropo. Organizacija miru zahteva omejitve oboroževanja in zmanjšanje gospodarske napetosti. Razlike, ki so se pokazale med francoskim in angleškim stališčem, niso bile take, da bi mogle omejati sodelovanje med obema državama.

Flandinov govor je tako v Parizu, kakor v Londonu vzbudil veliko pozornost in veliko odobravanje. Verjetno je, da bo ta govor odločilno vplival tudi na sestanke Sveta trinajstih v ponedeljek.

Eden

London, 21. marca. Včeraj je v zbornici poročal zun. minister Eden o sporazumu, ki ga je Anglija sklenila z Italijo, Francijo in Belgijo ter pri tem dejal, da je ta sporazum vrnil zaupanje v mednarodno pravo ter ustvaril pogoje, po katerih se bo spet vzpostavilo evropsko ravnovesje. Angleška vlada se bo zavzela za to, da se lokarna pogodba uveljavi v vsej svoji moči, zaradi tega bo prosila Nemčijo, da v nekaterih svojih zahtevah odneha. To se zlasti tiče zopetne nemške zasedbe demilitariziranega pasu v Porenju. V nadaljnjem

govoru se je Eden dotaknil tudi omejitve oboroževanja in gospodarskih odnosov med posameznimi državami. Upa, da bo nemška vlada upoštevala vse razloge, ki so ji bili navedeni in, da bo vodila pametno politiko.

Van Zeeland

Bruselj, 21. marca. AA. Zunanji minister Van Zeeland je dal danes popoldne v poslanski zbornici izjavo o londonskem sporazumu. Van Zeeland je seznanil poslance z vsebino londonskega sporazuma med štirimi lokarnskimi državami in je dejal med drugim, da je zdaj prepričan, da je mir zagotovljen. Porenjski statut, je povdaril Van Zeeland, bo revidiran. Zdaj imamo poročila za primer bodočih kršitev pogodb. Sedanje kršitev pogodb so v Londonu priznali.

Predsednik vlade in zunanji minister van Zeeland je nato apeliral na Nemčijo, da sprejme londonski sporazum. V Londonu, je nadaljeval minister, smo izključili sleherni misel na sovražstvo in smo si prizadevali, da bomo nepristranski. Zastopniki raznih držav so odnehalo od skrajnih meja. Če Nemčija pristane, bomo premagali vse sedanje težkoče, če pa odkloni, moramo misliti, da je Nemčija svoje predloge razglasila z docela drugim duhom, kakor je svet mislil.

Program jap. vlade

Tokio, 20. marca. AA. (Havas. Nekateri današnji jutranji prinašajo nove podrobnosti o programu nove Hirotove vlade in poudarjajo med drugim te točke njegovega programa:

1. Delo za okrepitev državne obrambe, in sicer: a) moderniziranje opreme vojske; b) okrepitev japonske mornarice in čim boljše usposobljenost japonskih pomorskih sil za akcijo v zapadnem Pacifiku; c) izdelava načrta za mobilizacijo industrije za potrebo državne obrambe; d) izdelava načrta za zagotovitev čim izdatnejših petrolejskih rezerv za Japonsko.

2. Delo za ozdravljenje japonskih financ. Pri tem delu sta najvažnejši točki: a) znatno povišanje davkov, in b) najetije celo vrsto notranjih posojil.

vojske, za katero se bo trudila tudi v bodoče. Z vsemi silami bo podpirala v prvi vrsti motorizacijo svojih vojnih enot, ki so se v Vzhodni Afriki izkazale kot najbolj prožne enote. Svoj ekspoz je zaključil s slavospevom velikim zmagam v Afriki, fašistični Italiji in svojem Duceju. Povedal je, da je Italija tudi doma vsak trenutek vedno pripravljena zoperslaviti se vsakomur.

Pota italijanske politike

Rim, 21. marca. Včeraj so prispeli v Rim avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg in zun. minister Berger Waldenegg ter madžarski min. predsednik general Goembos in zun. minister Koloman Kanya. Na kolodvoru je avstrijske in madžarske državniške sprejel del italijanske vlade z Mussolini na čelu, ki je prišel k sprejemu v uniformi korporala fašistične milice. Mussolini se je z državniški Avstrije in Madžarske zelo prisrčno pozdravil.

Italija dobi albanški petrolej

Tirana, 21. marca. b. Po uradnem obvestilu albanske agencije sta včeraj podpisali novo pogodbo Italija in Albanija. Ta pogodba je gospodarskega in finančnega položaja in ureja vprašanje posojila 100 milijonov zlatih frankov, ki jih je italijanska vlada dala Albaniji že leta 1931. Včeraj pa so podpisali dopolnilno pogodbo in pravilnik k dosedanjim trgovski pogodbi med Italijo in Albanijo. V tej pogodbi je

Italijanska vojska

Rim 21. marca. Včeraj se je v fašistični zbornici začela razprava o proračunu vojnega ministrstva. Poročilo je podal državni podtajnik v vojnem ministrstvu general Baistrocchi. V poročilu je general Baistrocchi poudarjal, da je proračun predviden samo za redne izdatke italijanske vojske, za vojsko v Afriki pa je treba, kakor doslej, iskati kriha drugod. Od začetka vojne je bilo poslanih v Vzhodno Afriko 200 tisoč vojakov, 20 tisoč častnikov in 15 tisoč podčastnikov. V Afriki pa je tudi več stotisoč vojakov, nacionalnih in kolonjskih odredov in veliko število delavcev. Doma pa ima Italija stalno pod orožjem 1 milijon 200 tisoč vojakov. Baistrocchi je naglašal, da polaga italijanska vlada največjo važnost na tehnično opremo svoje

Mongolija med dvema ognjema

Prav gotovo je mnogo Evropevcov, ki si popolnoma napačno predstavljajo deželo, ki sega v osrčje Azije, in v katero so danes uprte oči Japoncev in Rusov, ki so ob njene meje spravili toliko vojaštva, kot ga gotovo še ni bilo toliko nikdar doslej. To je Notranja Mongolija, ki je, čeprav bolj na papirju, še vedno kitajska provinca. Na sibirski meji postaja dan za dnem vse bolj živahno, ob njej so pripravljene ruske čete na udar. Globoko v azijski kontinent pa so se od vzhoda zajedli preko Mandžurije, živeli Japonci, ki hočejo do skrajnosti izkoristiti kitajsko nagnanost in so Kitajcem z razmeroma malimi milijoni eevlji preko glave. Gotovo imajo Rusi in Japonci svoje interese na tem, da si osvoje to deželo, ne morda radi njenega bogastva, ki ga je bore malo, temveč radi bolj pomembnih vzrokov, vsled katerih so si Rusi toliko prizadevali, da so dobili dostop na Tihy ocean, Japonci pa, da so našli zemlje za svoje pregošče naseljeno prebivalstvo.

Zapuščena železnica

Kakšna je ta neznana dežela Mongolija? Do sedaj nam postane njena slika že, ako prečimo samo to, kar nam je napisal neki Evropec o kratkem potovanju iz Pekinga, bivšega glavnega mesta Kitajske, v Kalgan, ki leži na meji notranje Mongolije. Na severnem kolodvoru v Pekingu stoji vlak, ki vozi v Kalgan. Vse bi lahko rekli o njem, samo tega ne, da je podoben našim evropskim vlakom, čeprav v še tako skritem kotu civiliziranega sveta. En sam voz ima označeno prvega razreda, nato je nekaj tovornih vagonov, za temi pa kakšen ducat potniških vozov. To je prometno sredstvo kot pred sto leti v Evropi! Že sama lokomotiva ne more vzbuditi zaupanja v človeku. Kar je bilo boljše, so Kitajci spravili že davno na varno v smeri proti Nankingu. Vsi boljši vozovi so torej izginili od tod, v Nanking ali kam drugam. Ostal je na tej progi, ki veže Peking z notranjo Mongolijo, samo en železniški voz I. razreda in še ta je popolnoma svojevrsten. V prvi polovici njegove notranjosti stoji štiri mize, nekaj polomljenih stolov in osem pljuvalnikov. Natakari, oblečen v modro obleko, ki se mu na obrazu bere nezadovoljstvo, iz vrčka servira čaj, ki je bil že vračunjen z voznim listkom. Vsak čas so na ponudbo v žičnih košarah drobne zvite, vroče in mokre rutice, s katerimi si obriše obraz in roke. To je izvrstna osveževalna metoda! Morda katera naših gospa tega ne verjame? Naj se prepriča sama! Vzame naj rutico, naj jo pomoči v vročo parfimirano vodo, jo dobro ovije in nato z njo krepko drgne obraz, seveda naj se izogne šminki. Takoj bo postala sveža, kot bi vstala iz vode. Posebno priporočljivo je ta način osveževanja uporabljati po obilnem in seveda dobrem kosilu ali pa, kadar z gosti sedite v zakajeni sobi. Videli boste kakšen vtis napravlja to nanje. Saj je vendar nekaj novega, nekaj originalnega, ne?!

„Boljši“ potniki...

Ostali del prvorazrednega voza je razdeljen na tri dele. V njih potujejo »boljši gospodje«. Med temi je nek zaslužni učenjak, oblečen v svetlo sivo svilo, nato moja malenkost in že smo pri kraju s to gosposko. V teh burnih časih pa nihče ne bo brez pravega vzroka poloval v Mongolijo, kajti tu se pripravlja borba, kakršne se ni videla ta zemlja. Z onim učenjakom sva se najprej začela pripraviti za boljši prostor, to se pravi, vsak je hotel iz olikanosti imeti slabšega. Priklopili so lokomotivo, toda s tako silo, da je v vozu vse kar zašklepetalo. Okna so zarožljala, stene so se stresle, padala je posoda z miz, z gromozanskim ropotom je padla na tla vseča postelja. Bilo je, kakor da se zemlja trese. Toda nič za to, peljemo se naprej, čeprav ne udobno, pa vendar...

Kitajski vojak

Kamorkoli tujec pogleda v teh krajih, vse ga opozarja na to, da se tod nekaj pripravlja. Na malih postajah ob progi povsod vidi kitajskega vojaka. Evropeci si predstavljamo morda kitajsko vojsko kot neorganizirano in nedisciplinirano razbojniško tolpo. Toda v tem delamo Kitajcem krivico. Kitajski vojak napravi gotovo dober, če ne najboljši vtis: Brezhibna črna uniforma, svetla pištola, moderna puška ob strani, odlična vojaška postava, z eno besedo: Kakor bi videl evropskega vojaka.

Kitajski zid — največje čudo sveta

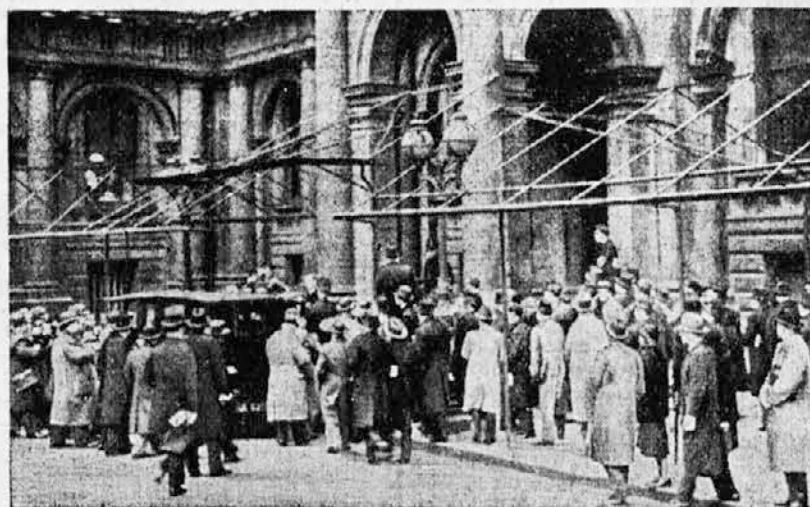
Tudi dežela sama je dokaj značilna. Gole, kamenite pušče brez dreves, brez sledu, da bi tod bival človek, vse do neizmernih daljin, kamor nese oko. Na obzorju bodejo v nebo strme gore, ki se pri vsakem koraku pomikajo bližje in slednjič obdajajo kot strme stene ozko dolino, po kateri vozi čudoviti tvor železnice. In ko pomoliš glavo skozi okno, da bi videl vrhove teh gora, zagledaš nekaj, o čemer si slišal samo pripovedovati in česar si niti v svoji najbujnejši fantaziji nisi upal predstavljati tako, kakor to čudo sedaj gledaš pred seboj v vsej svoji resničnosti, in vsem bajnem veličastvu, ki ga je ustvarila nepojmljiva sila človekove volje in pridnosti njegovih rok — pred seboj vidiš veliki kitajski zid. Skoro navpično se vzpenja preko nebotičnih gora, se vije preko ozkih slemen, pada kot slap v dolino, se zopet dviga in izgublja v zamegljeni daljavi neznane doline. Kot ogromna kamnita kača, z obrambnimi stolpi na hrbtu, luskinasto streho, tako se ti zdi. Človeška roka ni ustvarila nikjer enakega, niti podobnega čuda, in ga tudi ne bo. Grška akropola ali piramide egiptskih faraonov so v primeri s tem kot igrače, kot prazen nič...

Vedno bolj pusta, divja, vedno bolj obupna postaja pokrajina, čim dalje greš v njeno notranjost. Le za trenutek se ti pokaže tu pa tam kot

pena na morskem valovih veliki zid nad gorskimi obronki kot edino »živo bitje« v tej pustinji.

„Glinasti“ Kalgan

Ura poteka za uro, pokažejo se najprej osamljene hiše na izsušenih tleh, nato celo morje hiš iz sive glin, posušena rečna struga, velik most preko nje. Prvi pozdrav — sovjetska zastava, nato japonska in tam daleč na robu mesta tudi nemška zastava s kljukastim križem.

Pred palačo, v kateri v Londonu zaseda Svet ZN

Ljudski pevci na velemestnih ulicah

Kogar zanese pot v velika mesta, Dunaj, Pariz, London itd. se bo zelo začudil, ko bo na cestnem vogalu naletel na lajnarja, poleg katerega stoji pevec, akrobat ali druge vrste »umetnikov«. Mnogo teh v resnici zasluži naslov umetnika, da si to navadno le izgubljene eksistence. Marsikdo teh je imel na cesti prvi vidni uspeh in morda prvokrat polno denarnico.

Se ni dolgo tega, ko se je na londonskih ulicah pojavljala pevka, katero so poznali pod imenom Roza, in žela velike uspehe. Z lajnarjem, ki je spremljal njeno petje, sta nabrala povprečno po 5 funtov na dan, ob sobotah pa, ko imajo Angleži že pred davnimi leti vpeljan svoj weekend, pa tudi po deset funtov. Še večji uspeh sta imela po drugih mestih in v Liverpoolu sta imela do 50 funtov tedenskih prejemkov, kar je toliko kot 13.000 dinarjev. Slava »Roze« pa je na mah obledela, ko se je zvedelo, da Roza sploh ni Roza, pač pa preoblečen moški.

Neki komorni pevec, ki se je sprijel z družbo, se je v svoji jezi in trmici podal na cesto. Poiskal si je lajnarja, ki pa je imel na svojem vozu že kar cele orgle. S svojim krasnim tenorjem je privabljal ljudi, ki so se kar gnetli okrog njega in denarja je deževalo. Na obrazu je nosil črno svilen krinko, da bi ga ne spoznali.

A tudi obratno se je že večkrat pripetilo, da je ta ali oni pocestni komedijant prišel do odrske slave. Mlada ciganka je pela po hišah nekega severnega angleškega mesta. Slišal jo je bogataš, ji omogočil izobrazbo in postala je slovita koncertna pevka. Nekega glavnega violinista so izsledili, ko je mrzlega zimskega dne igral na ulicah. Edini sin ubogega predmestnega čevljarčka je pomagal očetu

Vlak se ustavi, pred nami stoji velik kolodvor. Saj je še tukaj tudi življenje doma! Plakati v kričeh barvah z evropskimi napisi razodevajo tujcu, da stoji na tem košu zemlje mesto Kalgan.

Težko je danes priti dalje od Kalgana v Mongolijo. Minuli so oni časi, ko je bila prosta pot kamorkoli. Velika karavanska steza proti mongolskemu glavnemu mestu Urga je danes pod kontrolo čet iz Mandžurije. Evropeci so v Mongoliji, milo rečeno, nezaželeni, posebno pa še časniki; kajti Mongolija je bodoče bojno polje, na katerem bodo merili svoje moči Rusi in Japonci. Na čigav račun, to je jasno že sedaj, a v čigavo korist, to pa bo oznanil zadnji strel, ki bo odjeknil na tem bojišču.

s tem, da je šel na ulico prepevat. Tudi ta je imel srečo, da ga je izsledil nekdo, ki se je razumel na vrednost njegovega krasnega glasu. Postal je sloveč operni pevec.

Nemška prvakinja v tenisu Cilly Aussem se je poročila s sinom italijanskega generala Murarija

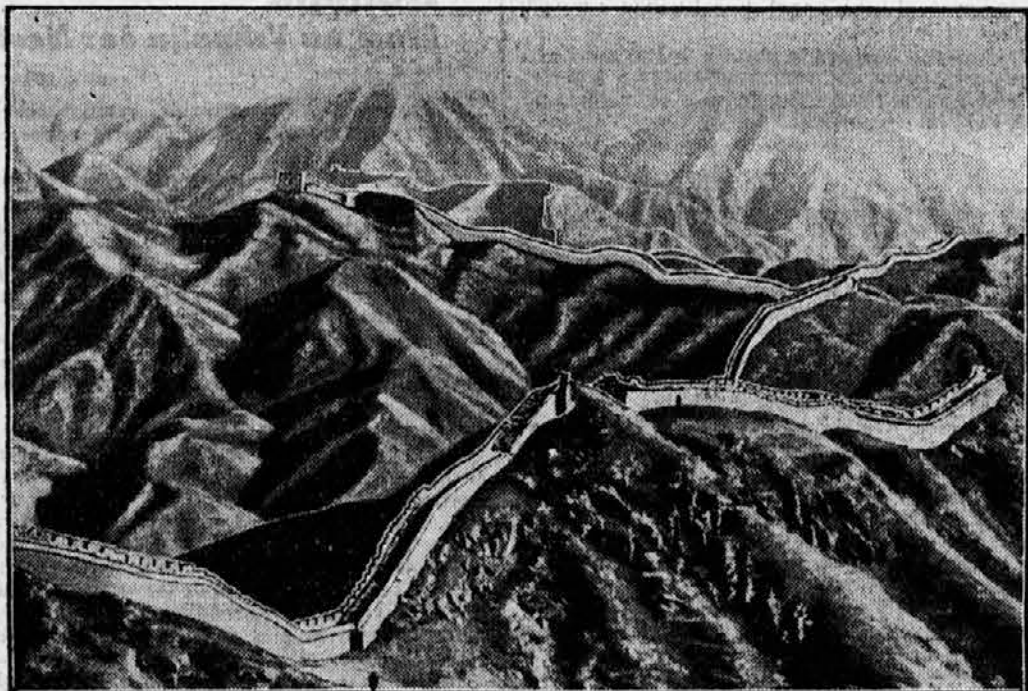
Radio in SOS

Letno poročilo zedinjenih angleških radiopostaj navaja številke, ki dokazujejo izredno učinkovitost na prošnjo policije ali zasebnikov oddanih klicev SOS. Na ta način se je našlo 46% pogrešanih oseb, 55% preganjanih zločincev ter se oglasilo 24% pri pri prometnih in drugih nesrečah. Največji uspeh na tem področju beleži neki ameriški radioljubitelj, lastnik male kratkovalovne sprejemne in oddajne postaje, ki je rešil 5. oktobra leta 1934 parnik in nad sto človeških življenj. Ameriški parnik »Hawaii«, ki ga je hudo poškodovala burja na poti od Labradorja proti Halifaxu, je nujno klical na pomoč, a obalne postaje so iz neznanega vzroka preslišale klic. Ko se je zdela nesreča neizogibna, se je nepričakovano oglasil omenjeni zasebnik, ki je takoj odgovoril: »Storil

bom vse, da vam bom pomagal.« Poprej je zopet zaman poskušal obvestiti obalne rešilne postaje, na to pa je dobil odgovor neke velike prekoceanse ladje. Sporočil je tja točne podatke o kraju nesreče. Parnik je dve uri pozneje došel na cilj, vkrcal posadko in potnike ter zapeljal napopolnopojoče »Hawaii« v najbližje pristanišče. Radioljubitelj je prejel nešteto čestitk in pozdravov iz vseh delov sveta.

Dobro v obeh primerih

»Veš kaj, prijatelj, žena mi je resno zapretila, naj opustim kegljanje, ali pa pojde od mene.«
»Hm, ubože, obžalujem te.«
»Ni treba. Saj bom brez nje v obeh primerih.«

Kitajski zid, okoli katerega se že tisočletja zbirajo čete

Mrtvi in dva živa

In oče se je smejal: »Ne,« je dejal. »Po deseti uri nič več.«

Nato je sinček voščil staršem lepo lahko noč in odšel. Berger je gledal za njim; ko pa so se vrata za njim zaprla, je dejal s trudnim in žalostnim glasom. »Njemu vsaj vsega tega ne moremo odkriti. On je še otrok, ki ima glavo polno junaških zgodb. Kadar bo večji, bo že razumel, ko mu bom vse razložil. Toda ne bi rad, da bi bil razočaran.«

Helena ni odgovorila; začel je nemirno hoditi sem in tja po sobi. Nazadnje je odložila svoje ročno delo in vstala z vzdihljajem. »Tako torej,« je rekla. »Zdaj ti lahko vrnem, kar si mi nekoč povedal: čestitam zaradi Lüdersena.«

Postal je rdeč, skomignil je z rameni. »Moj Bog,« je dejal. »To nazadnje vendar ni taka čast. Navaden vodja poštnega urada.«

Tedaj je vprašala z nasmehom. »Ali ti ne bi bil rad kaj takega?«

»Že,« je odgovoril iskreno, »zakaj ne.«

Nato je vprašala: »Ali si pripovedoval Rognosu?«

»Je že bral. Rekel je, naj si tega ne ženem k srcu. Lüdersen je pač imel pravico do povišanja, kot najstarejši prosilec. Rognos mi je skoraj očital, zakaj nisem bil prosil. Menil je, da je ono že pozabljeno, ono, kar se mene tiče.«

S pridušenim glasom je vprašala: »Ali ti tudi tako misliš?«

Stresel je z glavo. »Ne, nasprotno.«

Casnik je ležal na mizi. Razgrnila ga je, poiskala novico in je prebrala, Bog ve, v koliki pot že. Minute dolgo je strmela vanjo, to ga je držalo in mučilo. Nato je počasi obrnila stran in ga pogledala trudno ter razočarano. »Da,« je rekla, »to bi torej lahko ti postal.«

»Lahko pa bi postal tudi Quisthus,« je odgovoril.

»Tudi Lüdersen bi bil lahko Quisthus.«

»No, jaz bi pa lahko tudi Lüdersen postal. V drugih okoliščinah. Nato seveda nikdar ne pomisli.«

To jo je malo umirilo, da je mislila. V njegovi nežnosti je bilo nekaj, kar jo je razočaralo, nekaj, kar jo je razoroževalo, nekaj, kar jo je kljub vsej grenkobi prisililo do sočutja.

»Škoda,« je rekla, »da je moralo priti tako daleč.«

Berger je šel poln hvaležnosti do nje, postavil se je za njo in ji šel z roko preko las, ona pa je še vedno strmela pred seboj na tla.

»Čudno,« je dejal, »kako živim vendar brez vseh polnih človeških pravic, samo zato, ker hočem živeti.«

Berger in Rognos sta se dogovorila za soboto. Berger je odšel na sestanek s tesnobnim srcem. Sram ga je bilo, ker se je zadnjič preveč razgalil. Toda malo preveč je bil v skrbeh. Rognos ni bilo.

Po deseti uri je Berger še vedno upal, da bo videl prijatelja. Celo uro ni bil izpuštil vrat iz oči, nepotrpežljivo je čakal, samo da bi že bil preko prvega mučnega srečanja. Od desetih dalje ni več gledal na vrata, zato pa tembolj nenehno na uro. Minilo je četrto preko deset, bilo je pol enajstih, počasi se je bližala enajsta ura. Tedaj mu je v njegovi neskončni žalosti postalo jasno, da prijatelja ne bo. Ni mogel razumeti, odšel je po daljši poti domov, tako da Helena ne bi kaj opazila in začela izpraševati.

Ah, saj ni nič, to je vendar jasno, se je tolažil. Saj ni treba, da bi bil ravno bolan. Je že kaj drugega vmes prišlo.

Tiste štiri dni do srede je hotel z nekim nejasnim čustvom okrog. Kakor da bi mu kaj manjkalo. Kakor da bi ga za nekaj opeharili.

Nazadnje je prišel večer, ki ga je nestrpno čakal; odhitel je na sestanek. Neka slutnja ga je napravila negotovega in nervoznega. Uresničila se je. Rognos tudi to pot ni prišel.

Zdaj je Berger začel resno premišljevali o tem. Toda kakorkoli je stvar obrnil in pogledal, vedno se je ustavil na istem mestu.

Prav gotovo je bolan. Naravnost smešno, da ne poznam njegovega naslova, tako bi ga mogel vsaj obiskati.

Domov je šel po daljši poti, tako kakor zadnjič, toda zdaj ne zato, da bi se izognil vprašanjem, marveč zato, da bi bil sam s problemi. Posebno, da bi prišel do konca novemu problemu: kaj mu ta človek prav za prav pomeni.

Hodil je po ulicah gori in doli v ledenem, snežnomrzlem januarskem večeru in ni vedel, kje hodi. Pa to tudi ni bilo pomembno. V resnici ni bil nikjer drugje kakor sam v sebi. Tam pa mu je bilo dano bolj samotno kakor v onih dolgih, pustih letih, preden se je spoznal z Rognosom. Da, bilo mu je skoraj tako kakor tisti obupni večer, ko je prišel iz policije in vedel, da bo Quisthus moral umreti.

Ah, Quisthus, je mislil in globoka žalost ga je obšla. Ali mi niso z žolčem zalili moje žalosti do tebe? Ali mi niso preplašili mojega hrepenenja po tebi? Resnično sem te pogrešal in žaloval za teboj do obupa. Toda vse to bi bilo bolj čisto, ko bi ne bilo teh strahot, ki so me z njimi obsuli.